EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 1.2.2017.
COM(2017) 37 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenota Direktīva 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu

1. IEVADS

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu[1] (dēvēta par Oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas direktīvu, turpmāk — "*CCS* direktīva") izveido tiesisku regulējumu vidiski drošai oglekļa dioksīda (CO_2) ģeoloģiskai uzglabāšanai. *CCS* direktīvas mērķis ir nodrošināt, lai nebūtu nozīmīga CO_2 noplūdes riska, kaitējuma veselībai vai videi, un novērst jebkādu nelabvēlīgu ietekmi uz transporta tīkla vai uzglabāšanas vietu drošību.

Šis ziņojums ir otrais *CCS* direktīvas īstenošanas ziņojums un attiecas uz periodu no 2013. gada maija līdz 2016. gada aprīlim. Tas aptver [transponēšanas] virzību kopš pirmā īstenošanas ziņojuma[2]. 2015. gadā tika pieņemts ziņojums par *CCS* direktīvas pārskatīšanu[3]. Šā īstenošanas ziņojuma pamatā ir dalībvalstu iesniegtie ziņojumi. Divdesmit sešas dalībvalstis[4] iesniedza ziņojumus tādā termiņā, ka tos bija iespējams ņemt vērā šajā ziņojumā.

2. VISPĀRĒJĀ TRANSPONĒŠANAS VIRZĪBA

Visas dalībvalstis ir paziņojušas Komisijai par transponēšanas pasākumiem. Līdz šim Komisija uzskata, ka sešpadsmit dalībvalstu tiesību akti pilnībā atbilst direktīvai. Joprojām notiek informācijas apmaiņa ar pārējām dalībvalstīm, lai panāktu to tiesību aktu pilnīgu atbilstību direktīvas prasībām.

3. KONKRĒTI ĪSTENOŠANAS JAUTĀJUMI DALĪBVALSTĪS

3.1. Uzglabāšanas vietu izvēle

Salīdzinot ar iepriekšējo ziņošanas periodu, dalībvalstis kopumā nav noteikušas jaunus apgabalus, kur var vai nevar izvēlēties uzglabāšanas vietas. Tikai Polija ir noteikusi vienu uzglabāšanas vietu. Piecas Vācijas federālās zemes gatavo lēmumus vai ir pieņēmušas likumus, kas ierobežo vai aizliedz CO_2 uzglabāšanu pazemē, tostarp pētniecības mērķiem.

Tām dalībvalstīm, kas gatavojas atļaut uzglabāšanu savā teritorijā, ir jāveic pieejamās uzglabāšanas ietilpības izvērtējums. Jauni pieejamās uzglabāšanas ietilpības izvērtējumi ir veikti, notiek vai ir plānoti Apvienotajā Karalistē, Bulgārijā, Grieķijā, Itālijā, Nīderlandē, Ungārijā, Vācijā un Zviedrijā.

Sīkāka informācija ir sniegta ziņojuma pielikumā.

3.2. Izpētes un uzglabāšanas atļauju iesniegumi

Izpētes atļauju iesniegumi ir saņemti tikai Spānijā. Saistībā ar vienu projektu – *Peterhead CCS* – Apvienotajā Karalistē ir iesniegts uzglabāšanas atļaujas iesniegums. Komisija

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006, OV L 140, 5.6.2009., 114.–135. lpp.

[2] COM(2014) 99, Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā tiek īstenota Direktīva 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu.

[3] COM(2015) 576, Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Direktīvas 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu pārskatīšanu; pielikums, kas pievienots Komisijas ziņojumam Eiropas Parlamentam un Padomei "Klimata politikas progresa ziņojums".

[4] Apvienotā Karaliste, Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehijas Republika, Dānija, Francija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija, Zviedrija.

2016. gada janvārī sniedza atzinumu par sākotnējo uzglabāšanas atļauju[5]. Uzglabāšanas atļaujas iesniegums pašlaik tiek vērtēts Itālijā, un ir gaidāms iesniegums par Q16 *Maas* [gāzes] lauku kā daļu no *ROAD* projekta Nīderlandē.

3.3. *CCS* turpmākas pielāgošanas iespējamība jaunām lielām sadedzināšanas iekārtām

CCS direktīva nosaka: kad operators iesniedz licences pieteikumu, tas novērtē, vai oglekļa dioksīda uztveršana, transportēšana un uzglabāšana ir tehniski un ekonomiski iespējama. Ja novērtējums ir pozitīvs, objektā ir jārezervē telpa ierīcei, kas nepieciešama CO_2 uztveršanai un kompresijai.

Novērtējumi ir veikti Beļģijā (viens), Čehijas Republikā (viens), Polijā (desmit), Rumānijā (seši), Slovēnijā (viens), Spānijā (pieci) un Vācijā (pieci). Novērtējumos konstatēja, ka *CCS* nav ekonomiski iespējama. Dažos gadījumos tika konstatētas vēl papildu grūtības — tas, ka nebija piemērotu uzglabāšanas vietu (Beļģijā un Igaunijā), vai *CCS* tehniska nesavienojamība ar iekārtu elastīgu ekspluatāciju.

Tomēr, lai gan novērtējumi nebija pozitīvi, daudzas atļauju saņēmušās elektrostacijas, piemēram, Čehijas Republikā, Igaunijā, Polijā un Vācijā, rezervē zemi CO_2 piesaistes un kompresijas iekārtām un ir projektētas tādā veidā, lai *CCS* varētu pievienot vēlāk un bez nozīmīgiem plānojuma pārveidojumiem.

Apvienotās Karalistes tiesību aktos ir stingrāki noteikumi nekā direktīvā, un tie ļauj piešķirt atļaujas elektrostacijām tika tad, ja tās var pierādīt, ka atbilstība tehniskās un ekonomiskās iespējamības nosacījumiem tiks nodrošināta visa elektrostacijas dzīves cikla garumā. Pamatojoties uz iestāžu vadlīnijām[6], ir apstiprinātas atļaujas 14 elektrostacijām. Ekonomiskie novērtējumi rāda, ka tad, ja oglekļa cena būtu atbilstoša, ir ekonomiski iespējams *CCS* turpmāk pielāgot ierosinātajām elektrostacijām.

3.4. Pētniecības projekti saistībā ar *CCS* direktīvu

Lai gan *CCS* demonstrēšana un komercializēšana pārskata periodā nav virzījusies uz priekšu, vairākas dalībvalstis, proti, Apvienotā Karaliste, Beļģija, Čehijas Republika, Francija, Lietuva, Malta, Nīderlande, Slovākija, Spānija, Ungārija un Vācija, kā arī Eiropas Savienība kopumā, joprojām atbalsta vai plāno turpināt atbalstīt pētniecības darbības, kuru mērķis ir uzlabot tehnoloģiju un zināšanas par CO_2 uzglabāšanu pazemē. Dažas valstis (piemēram, Igaunija, Nīderlande, Polija, Slovākija) ziņo, ka tās veic izpēti par CO_2 ģeoloģiskās uzglabāšanas alternatīvām, izmantojot dažādus CO_2 utilizācijas veidus. Sīkāku informāciju sk. pielikumā.

3.5. CO_2 transportēšanas un uzglabāšanas tīkli

Ir divi aktīvi *CCS* reģionālie tīkli, kas strādā pie kopējiem pārrobežu risinājumiem CO_2 transportēšanai un ģeoloģiskai uzglabāšanai, — Ziemeļjūras baseina darba grupa, kurā ietilpst Apvienotā Karaliste, Beļģija, Nīderlande, Norvēģija un Vācija, un Baltijas jūras reģiona *CCS* tīkls, kurā ir Igaunija, Norvēģija, Somija, Vācija un Zviedrija. Šie tīkli varētu veicināt pārredzamu un nediskriminējošu piekļuvi CO_2 transportēšanas tīkliem un CO_2 uzglabāšanas vietām operatoriem tajās dalībvalstīs, kur nav iespējama uzglabāšana pazemē. Apvienotā Karaliste, Beļģija, Nīderlande un Francija pēta arī iespējas veidot rūpniecisko un

[5] C(2016)152, Komisijas atzinums par sākotnējo atļauju pastāvīgai oglekļa dioksīda uzglabāšanai kādreizējā *Goldeneye* gāzes kondensāta laukā Apvienotās Karalistes kontinentālā šelfa blokos 14/28b, 14/29a, 14/29e, 20/3b, 20/4b un 20/4c.

[6] https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/43609/Carbon_capture_readiness_-_guidance.pdf and www.gov.scot/resource/doc/917/0095764.doc.

elektrostaciju CO_2 emisiju centrmezglus Amsterdamas un Roterdamas ostas teritorijā, Greindžmūtā [*Grangemouth*], Tīzvelijā [*Tees Valley*] un Fosurmērā [*Fos-sur-Mer*].

4. SECINĀJUMI

CCS direktīvas noteikumi pārskata periodā ES dalībvalstīs ir piemēroti konsekventi.

Dažas dalībvalstis ir manāmi virzījušās uz priekšu uzglabāšanas ietilpības izvērtēšanā, bet, lai tur varētu uzsākt *CCS* projektus, būtu nepieciešami papildu un padziļināti novērtējumi.

Neraugoties uz pozitīva novērtējuma trūkumu attiecībā uz *CCS* turpmākas pielāgošanas ekonomisko iespējamību, jaunuzceltu elektrostaciju gadījumā parasti ir tendence raudzīties tālāk par pašreizējām tiesību aktu prasībām un rezervēt zemi [*CCS* nolūkiem], paredzot iespēju, ka vēlāk apstākļi varētu mainīties.